

криптовалютою Waves, яка повністю відповідає законодавству у сфері цінних паперів та грошових переказів);

підтримка класичного банківського сектору, надання потенційним інвесторам та користувачам криптовалют права вибору та простоти транзакцій (наприклад, відкриття в 2017 р. першого в Австрії Bitcoin Bank, який має банкомати з обміну Bitcoin на євро та навпаки);

створення додаткового попиту на продукцію суміжних ринків з інноваційною спрямованістю (електронне обладнання, електроенергія).

Отже, нова система цифрових грошей швидко увійшла в систему світової економіки. Ключовою особливістю криптовалют є відсутність будь-якого внутрішнього чи зовнішнього адміністрування.

Інформаційні джерела:

1. Накамото, С. (2008). Біткойн: електронна готівкова система електронних грошей. Режим доступу: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>

2. Ali R. (2017). Інновації в платіжних технологіях викликають появу цифрових валют. Режим доступу: <https://www.bankofengland.co.uk/media/boe/files/digital-currencies/the-economics-of-digital>.

3. Джусов, О., & Рубцова, Н. (2017). Криптовалюта як якісно новий платіжний інструмент та перспективи його інтеграції у світову фінансову систему. *Європейський журнал з питань управління*, 25 (3-4). // doi: 10.15421/191715

УДК 339.977:061.1ЄС

О.А. Кулініч, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ВРЕХІТ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ ЄС

За останні 30 років європейська політична інтеграція призвела до зростання невдоволеності британців положенням Великої Британії.

Причинами невдоволення можна визначити наступне:

- 1) міграційна політика ЄС;
- 2) євробюрократія;
- 3) нерівність вносів країн-членів ЄС;
- 4) міжкультурні основи, не готовність делегувати прийняття рішень керівництву ЄС;
- 5) менш привабливий загальний ринок;
- 6) законодавча і судова система.

На основі вище зазначеного, в історії існування Євросоюзу вперше відбулася подія виходу країни зі складу інтеграційного об'єднання. Як відомо, Об'єднане Королівство перебувало членом Євросоюзу 47 років і на сьогодні офіційно не вважається його частиною. Таким чином було реалізовано волю британців, які на референдумі 2016 року вказали свою думку за вихід з ЄС (перевага прихильників Brexit склала 52% проти 48%).

Відповідно до угоди між Лондоном і Брюсселем вихід розглядався як перехідний етап, який передбачає, що до 31.12.2020 року торговельні і митні угоди між Великобританією та ЄС залишаться в дії. За цей час Об'єднане Королівство повинно дійти двосторонньої домовленості в сферах торгівлі та інших галузях. Однак багато політичних наслідків Brexit для Британії вступили в силу вже з 1.02.2020 року.

Науковці розглядають ризики двостороннього мита з ЄС та вплив на світову торгівлю. Мова йде про те, що до кінця 2020 року Великобританії необхідно буде укласти нові торгові угоди з ЄС, США та іншими країнами. Поки що вона буде залишатися частиною європейського ринку і митного союзу ЄС, що обумовлює безмитний обіг товарів.

У майбутньому доля британських товарів, як і європейського експорту до Великобританії, буде залежати від того, чи вдасться домовитися про безмитну торгівлю. За оцінками Bloomberg, якщо такі переговори проваляться і Велика Британія введе мита на товари з ЄС, то вони складуть 5 млрд. євро щорічно.

Відповідні заходи для товарів з Британії може вжити і ЄС. За оцінками Конфедерації британської промисловості, якщо торговельні переговори проваляться, митом буде обкладено 90% обсягу британського експорту до ЄС. Якщо Лондон і Брюссель зовсім не зможуть дійти згоди, то їм прийдеться торгувати за правилами ВТО, що аналітики називають економічним шоком для обох сторін. В той же час міністр фінансів США заявив про готовність підписати торгову угоду з Великобританією до кінця 2020 року.

Розглянемо короткострокові наслідки та на перспективу більш далекого майбутнього.

Великобританія втрачає можливість голосувати у вищих політичних органах ЄС, що вплине на розклад сил і прийняття рішень. Це перший етап негайних наслідків Brexit, тобто Великобританію вилучать з Європарламенту, Ради ЄС та всіх інших політичних органів Євросоюзу. Скасовуються повноваження 73 британських депутатів і 28 міністрів від всіх країн-членів ЄС. За висновками Європейського Центру Карнегі вихід Великобританії змінить баланс сил у Європейському Союзі в бік більш вагомому впливу південних держав,

оскільки її союзники (Ірландія, ФРГ, країни Скандинавії, Балтії) втрачають 12% впливу своїх голосів.

До виходу з ЄС Велика Британія повинна була дотримуватись одного з базових принципів – вільного пересування робочої сили. І, хоча країна не входить до Шенгенської зони і завжди мала власний візовий режим, громадяни країн ЄС та Європейської економічної зони могли відносно вільно жити і працювати в Британії. Вrexit змінив цю реальність. Влада декларувала обмеження притоку мігрантів з країн ЄС і має намір ввести нові правила в цій сфері відповідно до британського законодавства (з 1.01.2021р.).

Крім того, Великобританії у перспективі необхідно буде домовлятися про співробітництво в області безпеки, оскільки доступ до баз даних ЄС у сфері боротьби зі злочинністю залишається лише на перехідному етапі. Доступ (до інформаційних даних про перетин кордонів, пасажирські літаки, реєстрацію транспортних засобів, база даних ДНК та ін.) був наданий Лондону в 2015 році в рамках кооперації дій всередині ЄС. Вrexit ускладнить міжнародне співробітництво у боротьбі з тероризмом і пошуком злочинців тому, що тепер потрібно буде робити запит з бази даних ЄС в кожному окремому випадку.

На сучасному етапі за даними опитування всього 22% респондентів вважають, що Лондон залишиться фінансовим центром протягом найближчих п'яти років. Одночасно ще менша кількість опитуваних передбачають в якості лідера будь-яке європейське місто. Аналітики впевнені, що досить скоро лідерство в цьому секторі перейде до Нью-Йорку та мегаполісів Азії (Гонконгу, Сінгапуру). Таким чином, завдяки Вrexit Лондон втрачає неофіційний статус фінансової столиці, який надає неабияку вагу та інвестиційну привабливість у світі.

Цікавим фактом є й те, що британські суди зможуть переглядати з початку 2021 року вже діючі в Об'єднаному Королівстві норми європейського законодавства як у Верховному суді, так і в судах нижчих інстанцій. Передусім очікуються послаблення європейських норм в сфері трудового та екологічного права.

Одним з найскладніших питань у переговорах Великобританії з ЄС виступає питання Північної Ірландії. Проблема полягала в тому, як узгодити вихід цієї частини Об'єднаного Королівства з ЄС, і, одночасно, не створити «жорсткого кордону» між Ірландією, що є членом ЄС, та Північною Ірландією. Нова реальність полягає в тому, що за домовленостями з ЄС після Вrexit між двома частинами Ірландії не виникне нових додаткових перевірок. Для цього на території Північної Ірландії залишаться європейські норми контролю

сільськогосподарських і промислових товарів, а в інших частинах Британії – ні. Зокрема, Великобританія вийде з митного союзу ЄС, а Північна Ірландія продовжить користуватися митним кодексом ЄС в своїх портах. Таким чином, Північна Ірландія юридично залишиться британською митною територією, але в реальності митний кордон буде прокладено між Північною Ірландією та іншою частиною Об'єднаного Королівства. Узгоджені домовленості вступають в силу з 2021 року. У перспективі влада Північної Ірландії має можливість кожні чотири роки самостійно вирішувати чи продовжувати, чи залишати ці правила для регіону.

За 3,5 років було оприлюднено багато прогнозів про те, який економічний збиток у найближчій перспективі принесе Brexit як самій Великобританії, так і Євросоюзу.

Інститут світової економіки Петерсона у США в докладі на тему «Brexit: втрачають всі, але Британія втрачає більше інших» представив аналіз 12 різних моделей. За висновками даного узагальнюючого дослідження втрати Великобританії можуть скласти від -1,2 до -4,5% ВВП залежно від того, чи вдасться країні укласти торговельну угоду з ЄС, чи вона буде вимушена повернутися до торгівлі за правилами Всесвітньої торговельної організації.

Погоджуючись з авторами доповіді, можна зазначити що, якщо угоди вдасться досягти, ці втрати будуть «м'якшими» приблизно вдвічі. При цьому Євросоюзу вдасться компенсувати більшу частину втрат в експорті та імпорті з Великобританії через збільшення обсягів торгівлі всередині ЄС і торгівлі з третіми країнами.

УДК 339.9.012

О.А. Кулініч, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.М. Федоренко (*ХДУХТ, Харків*)

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ВИМІРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

На сучасному етапі суспільство фактично живе за рахунок майбутніх поколінь і це не могло не призвести до виникнення глобальних екологічних проблем, голоду та збіднення більшості населення земної кулі, деградації моралі, наростання регіональних та міжгетнічних конфліктів, тероризму. Ці обставини примусили прогресивну міжнародну громадськість та відомі недержавні